

Десегрегацията и факторите, влияещи на образователните постижения

Допълнителната педагогическа работа

Допълнителната педагогическа работа, която може да се осъществява в различни форми - полуинтернатни групи, допълнителни индивидуални занимания с изоставащи деца, "летни училища" и др. е от изключително значение за ромските деца, при които другите социални фактори действат възпиращо върху условията и мотивацията за учене. Ефектът от допълнителната работа не се свежда просто до едно по-продължително педагогическо въздействие върху детето. Тя има също така организиращ и дисциплиниращ ефект. Заемането на значителна част от времето на детето с учене е един от най-важните фактори за култивиране на подходяща мотивация и нагласи към образователно целелопагане.

Примерите за значението на допълнителната работа в рамките на българските десегрегационни проекти са много. Ярък положителен пример е Видинският проект, където успехите се дължат главно на голямата по обем допълнителна работа с ромските деца в приемните училища. Освен голяма по обем, допълнителната работа във Видин е и съзнателно и силно индивидуализирана. Успехите на проекта в Сливен също се дължат отчасти на допълнителната работа, в която са включени голям брой деца от проекта. Но има и отрицателни примери - Стара Загора и Хасково. През 2004/2005 учебна година десегрегационният проект в Стара Загора не бе осигурил нито един час допълнителна работа с ромските деца в приемните училища, където няма полуинтернатни групи. А десегрегационният проект в Хасково, макар и да бе осигурил допълнителни часове, бе направил това за много малко от общия брой деца, които е записал в проекта. Няма съмнение, че част от при-

чините за лошия успех на ромските деца в тези проекти се дължат на липсата на допълнителна педагогическа работа. Разбира се, предлагането на допълнителни часове не бива да бъде самоцел. Те са нужни преди всичко там, където трябва да се компенсират неблагоприятните ефекти от другите социални фактори, влияещи върху образоването на ромските деца. Оценяващият екип се запозна с отлично представили се на тестовете деца, които не посещават занимални и не вземат допълнителни уроци, тъй като са обгрижвани въкъщи, където имат подходящи условия за самостоятелни занимания. Преценката за това кой колко допълнителни часове да получи и под каква форма е едно от най-важните умения в педагогическото ръководство на десегрегационния процес.

Качеството на обучението в приемните училища

Положителният ефект от образователната интеграция в специфичните условия на България идва до голяма степен от записването на ромските деца в училища, които като по правило предлагат по-добро качество на образованието от сегрегирани квартални училища. Тази разлика в качеството е неизбежна в едно стратифицирано общество със силна структурна дискриминация спрямо ромите, която неизбежно се пренася и върху социалните институции, които се предполага да им предоставят услуги. Тя съществува и в образователните системи на други общества като различия в квалификацията на учителите, контрола (официален и обществен) над образователния процес и материалното му обезпечаване. Изследванията показват, че бедните деца, посещаващи училища на средната класа се представят като по-

правилно по-добре, отколкото деца от средната класа, посещаващи училища на бедните. Оценяващият екип се натъкна на ярки примери, демонстриращи положителния ефект от по-доброто качество на образованието в приемните училища.

Случаят на М. М. от Видин

М. се представи отлично на теста - получи петица по математика и шестичка по български език. Учи вече четири последователни години в СОУ "Св. Св. Кирил и Методий". Учебната година завърши с успех отличен 6.00. Живее заедно с родителите си и по-големия си брат в много бедна къща в покрайнините на ромския квартал "Нов път". И двамата родители са безработни. Въкъщи говорят на ромски език. Тъй като училището е профилирано по изкуствата, в класа на Мариан има още седем деца от квартала. Самият той изучава пиано. Седи на първия чин заедно с ромско момче от квартала, но повечето му приятели са българи. Не се оплаква от расистки мотивирани обиди. Брат му също учи в интегрирано училище, но успехът му не е добър. Родителите бяха калтегорични, че това се дължи на факта, че до четвърти клас той е бил в кварталното училище. Там, според тях, той се е "изхабил" и не е успял да компенсира в приемното училище.

По-доброто качество на обучението в приемните училища не е само фактор, който мотивира насочването на ромски родители към тях. Различията в качеството на образованието съществуват сред самите приемни училища. Особено показателен в това отношение е случаят с 11 ОУ "Николай Лилев" в Стара Загора, в което ромските деца - участници в десегрегационния проект се представиха зле. Това се дължи, наред с другите фактори, и на очевидно лошото качество на преподаването и лошата организация на образователния процес в това училище от покрайнините на града. Различията в качеството на образованието между приемните училища е без съмнение фактор, който следва да бъде отчетен при записването на ромски деца в тях. Демографската криза в някои градове направи някои от училищата поотворени за записване на ромски деца. Те обаче са обикновено онези, в които качеството на образованието е по-лошо. Ето защо "демографският фактор" при организирането на десегрегационния процес следва да се взема предвид само след внимателно проучване на неговите ефекти върху приемните училища.

Из доклад на БХК изготвен от Красимир Кънев, Десислава Симеонова и Емил Коен

Смесеното училище в Горна Оряховица чества своя юбилей

Вече четири години ОУ "Св. Паисий Хилендарски" - гр. Г. Оряховица играе важна роля за образователната интеграция на ромските деца.

До 2002 г. в него се обучаваха само няколко процента ромски ученици, но след закриването на сегрегираното училище в близкия ромски квартал Калтинец, ОУ "П. Хилендарски" се превърна в смесено училище и интегрира по-голямата част от ромчетата. В резултат, днес близо една трета от тристата му ученици са бурзуги, калдараш и ругари. През септември 2002 г. училището, станало едно от първите, в които бяха сформирани групи по СИП "Фолклор на етносите - ромски фолклор". От настоящата учебна година там изнасят часове и студенти от специалност "Начална училищна педагогика и ромски език".

С голямо тържество в

залата на Община Горна Оряховица на 11 ноември ОУ "Паисий Хилендарски" отбеляза осемдесет и пет годишният си юбилей. В речта си пред препълнената зала директорът Светозар Кожухаров посочи: "В двадесет и първи век нашето училище влиза с безспорни успехи в привличането и задържането на ромските деца, с часовете по ромски фолклор и с партньорството на ромската организация "Амалипе". От тази година училището е базово и за Педагогическия факултет на Великотърновския университет."

Юбилярите приветстваха Никола Колев, кмет на Община Г. Оряховица, Зоя Комитова началник на РИО - В. Търново, доц. Хр. Кючуков, преподавател по ромски език във Великотърновския университет и Деян Колев, Председател на ЦМЕТД "Амалипе".

Ангел Гецов

8775 деца получиха по 80 лева за учебни помагала и ранички

За първия учебен ден тази година социалното министерство се погрижи за бедните първокласници. 8775 деца получиха еднократно по 80 лв. за учебни помагала и ранички. Право на тази помощ имаха ученици-

те, чиито родители са на социално подпомагане или поне един от семейството е в програмата "От социални помощи към заетост". 80 лв. получиха и първокласници, наситанени при близки и роднини. РИЦ/РИС